

BIZTONSÁGI ADATLAP

1907/2006/EK rendelet alapján

1. SZAKASZ: AZ ANYAG/KEVERÉK ÉS A VÁLLALAT/VÁLLALKOZÁS AZONOSÍTÁSA

1.1 Termékazonosító

A termék kereskedelmi neve: Herbow Mosóparfüm Tündöklő hercegnő

1.2 Az anyag vagy keverék megfelelő azonosított felhasználása, illetve ellenjavallt felhasználása

A keverék ajánlott felhasználása: textilöblítő koncentrátum

Ellenjavallt felhasználás: nem ismert

1.3 A biztonsági adatlap szállítójának adatai

Gyártó cég neve, címe: **Herbow International Zrt**
4400 Nyíregyháza.
Derkovits út 106/C
Tel.: + 36 42 440 135
info@herbow.hu

1.4. Sürgősségi telefonszám:

Egészségügyi Toxikológiai Tájékoztatói Szolgálat
Cím: 1096 Budapest, Nagyvárad tér 2.
Telefon: 06 80 201-199

2. SZAKASZ: A VESZÉLY AZONOSÍTÁSA

2.1 Az anyag, vagy keverék osztályozása

A keverék besorolása:

Osztályba sorolás a 1272/2008/EU rendeletnek megfelelően



GHS07

Skin Sens 1, H317

A H mondatok és az osztályba sorolási kategóriák teljes szöveg a 16. szakaszban található

2.2 Címkézési elemek

Veszélyt jelző piktogram:



Figyelmeztető szó: Figyelem

Figyelmeztető mondatok: H317 Allergiás bőrreakciót válthat ki

Övintézkedésre vonatkozó mondatok:

Általános

P101 Orvosi tanácsadás esetén tartsa kéznél a termék edényét vagy címkéjét.

P102 Gyermekektől elzárva tartandó

Megelőzés

P261 Kerülni kell a gőzök belélegzését

Verzió: 3

Felülvizsgálat dátuma: 2020.08.17

Elhárítás	-P302 + P352 HA BŐRRE KERÜL: Lemosás bő vízzel P333+P313 Bőrirritáció vagy kiütések megjelenése esetén. Orvosi ellátást kell kérni.
Tárolás	nem alkalmazandó
Hulladékkezelés	nem alkalmazandó
Tárolás	nem alkalmazandó
Hulladékkezelés	nem alkalmazandó
Osztályozást eredményező, feltüntetendő összetevő Citronellol	
Kiegészítő címkeelemek: EUH 208 Alpha-isomethyl ionone-t, geraniol-t, linalool-t tartalmaz.	
Allergiás reakciót válthat ki.	

2.3 Egyéb veszélyek**A PBT és vPvB értékelés eredménye:****PBT:** nem alkalmazandó**vPvB:** nem alkalmazandó**3. SZAKASZ: ÖSSZETÉTEL VAGY AZ ÖSSZETEVŐKRE VONATKOZÓ INFORMÁCIÓK****3.1 Anyagok:** nem alkalmazandó**3.2. Keverékek**

A termék keverék

Veszélyes összetevők:

Összetevők azonosítása	Koncentráció tartomány m/m%	Osztályozás	
		Osztálybasorolási kategóriák	Figyelmeztető mondatok
2-phenylethanol CAS szám:60-12-8 EINECS szám: 200-456-2 Index szám: 603-117-00-0	<5	Acute Tox.4 Eye Irrit.2	H302 H319
izopropil-alkohol CAS szám: 67-63-0 EINECS szám: 200-661-7 Index szám: 603-117-00-0 REACH reg. szám: 01-2119457558-25	1-3	Flam Liq.2 Eye Irrit.2 STOT SE 3	H225 H319 H336
Citronellol CAS szám: 106-22-9 EINECS szám: 203-375-0 REACH reg. szám: 01-2119453995-23	1-3	Skin Irrit.2 Skin Sens 1 Eye Irrit.2	H315 H317 H319
Geraniol CAS szám:106-24-1 EINECS szám: 206-377-1 Index szám: 603-117-00-0 REACH reg. szám: 01-2119552430-49	<1	Eye Dam1 Skin Irrit.2 Skin Sens. 1B	H318 H315 H317
Alpha-isomethyl ionone CAS szám: 127-51-5 EINECS szám: 204-846-3 REACH reg. szám: 01-2120138569-45	<1	Skin Irrit.2 Skin Sens.1 Eye Irrit.2 Aquatic Chronic 2	H315 H317 H319 H411

Verzió: 3

Felülvizsgálat dátuma: 2020.08.17

Linalool CAS szám: 78-70-6 Einecs szám: 201-134-4 Index szám: 603-235-00-2 REACH reg. szám 01-2119474016-42	<1	Skin Irrit.2 Skin Sens. 1B Eye Irrit.2	H315 H317 H319
--	----	--	----------------------

A az osztályba sorolási kategóriák és a H mondatok teljes szövege a 16. Szakaszban található. A munkahelyi expozíció határértékkel rendelkező összetevők a 8. Szakaszban vannak feltüntetve.

4. SZAKASZ: ELSŐSEGÉLY-NYÚJTÁSI INTÉZKEDÉSEK

4.1. Elsősegély-nyújtási intézkedések ismertetése

Általános útmutatások: speciális intézkedés nem szükséges

Belélegezve: friss levegőt biztosítani. Panasz esetén orvoshoz fordulni.

Bőrrel érintkezve: Langyos vízzel lemosni.

Szemmel érintkezve: A szemet azonnal, nyitott szemhéjjal, több percen keresztül folyó vízzel mosni.
Panasz esetén orvoshoz kell fordulni. A nem sérült szemet védeni kell.

Lenyeléskor: Panasz esetén orvost felkeresni.

4.2 A legfontosabb - akut és késleltetett - tünetek és hatások: nem áll rendelkezésre további releváns információ

4.3 A szükséges azonnali orvosi ellátás és különleges ellátás jelzése: További releváns információ nem áll rendelkezésre

5. SZAKASZ: TŰZVÉDELMI INTÉZKEDÉSEK

5.1. Oltóanyag

Alkalmazható oltószer: CO₂, oltópor vagy vízpermet. Nagyobb tűz esetén vízszugárral vagy alkoholnak ellenálló habbal ajánlott oltani.

Biztonsági okokból nem alkalmazható oltószer: Nagy nyomású vízszugár

5.2. Az anyaghoz vagy a keverékhez társuló különleges veszélyek:

További releváns információ nem áll rendelkezésre

5.3 Tűzoltóknak szóló javaslat

Védőfelszerelés: Különleges intézkedés nem szükséges

6. SZAKASZ: INTÉZKEDÉSEK VÉLETLENSZERŰ EXPOZÍCIÓNÁL

6.1 Személyi óvintézkedések, egyéni védőeszközök és vészhelyzeti eljárások

A kiömlött termék csúszásveszélyt okozhat

6.2. Környezetvédelmi óvintézkedések

Tilos a csatornába, felszíni/ talajvízbe engedni.

6.3. A területi elhatárolás és a szennyezés mentesítés módszerei és anyagai:

Folyadékmegkötő anyaggal (homok, diatomaföld, savas megkötő, univerzális megkötő, fűrészpor) felvenni és előírásoknak megfelelően kezelni.

6.4. Hivatkozás más szakaszokra:

Biztonságos kezelés lásd 7. Szakasz

Személyi védőfelszerelések ld. 8. Szakasz

Ártalmatlanítás ld. 13. Szakasz

7. SZAKASZ: KEZELÉS ÉS TÁROLÁS

7.1. A biztonságos kezelésre utaló óvintézkedések

Verzió: 3

Felülvizsgálat dátuma: 2020.08.17

különleges intézkedés nem szükséges

Tűz- és robbanásvédelem: különleges intézkedés nem szükséges

7.2. A biztonságos tárolás feltételei, az esetleges összeférhetetlenséggel együtt**Tárolás:** a tárolásra vonatkozó szabályozásnak megfelelően**Betartandó tárolási szabályok:** hűvös, száraz helyen jól lezárt tartályban kell tárolni.

Fagytól és közvetlen napsugárzástól védeni kell.

Tárolási hőmérséklet: 5-35°C

7.3. Meghatározott végfelhasználás:

Adat nem áll rendelkezésre

8. SZAKASZ: AZ EXPOZÍCIÓ ELLENŐRZÉSE/EGYÉNI VÉDELEM**8.1. Ellenőrzési paraméterek****Munkahelyi légtérben megengedett határértékek:**

Izopropil-alkohol:

Magyarország

ÁK érték: 500mg/m³CK érték: 1000 mg/m³

Bőrön át is felszívódik

Ingerlő anyag

DNEL értékek

Termék/összetevő neve	Expozíció	Érték	Alkalmazási terület	Hatás
Izopropil-alkohol	Hosszantartó bőrön át	888 mg/kg	Munkások	Szisztémás
	Hosszantartó belélegzés	500 mg/m ³	Munkások	Szisztémás
	Hosszantartó bőrön át	319 mg/kg	Fogyasztók	Szisztémás
	Hosszantartó belélegzés	89 mg/m ³	Fogyasztók	Szisztémás
	Hosszantartó szájon át	26 mg/kg	Fogyasztók	Szisztémás
dl-Citronellol	Hosszú ideig tartó belélegzés	161,6mg/m ³	Munkások	szisztémás
	Hosszú ideig tartó bőrön át	327,4mg/testúlykg/nap	Munkások	szisztémás
	Hosszú ideig tartó belélegzés	47,8mg/m ³	Fogyasztók	szisztémás
	Hosszú ideig tartó bőrön át	196,4mg/testúlykg/nap	Fogyasztók	szisztémás
	Hosszú ideig tartó szájon át	13,8mg/testúlykg/nap	Fogyasztók	szisztémás
linalool	Hosszantartó belélegzés	2,8 mg/m ³	Munkások	szisztémás
	Rövid ideig tartó belélegzés	16,5 mg/m ³	Munkások	szisztémás
	Hosszú ideig tartó bőrön át	2,5,mg/testúlykg/nap	Munkások	szisztémás
	Rövid ideig tartó bőrön át	5mg/testúlykg/nap	Munkások	szisztémás
	Hosszú ideig tartó bőrön át	15 mg/cm ²	Munkások	szisztémás

Verzió: 3

Felülvizsgálat dátuma: 2020.08.17

Rövid ideig tartó bőrön át	15 mg/cm ²	Munkások	helyi
Hosszan tartó belélegzés	0,7 mg/m ³	Fogyasztók	helyi
Rövid ideig tartó belélegzés	4,1 mg/m ³	Fogyasztók	szisztémás
Hosszú ideig tartó bőrön át	1,25 mg/testsúlykg/nap	Fogyasztók	szisztémás
Rövid ideig tartó bőrön át	2,5 mg/testsúlykg/nap	Fogyasztók	szisztémás
Hosszú ideig tartó bőrön át	15 mg/cm ²	Fogyasztók	szisztémás
Hosszú ideig tartó szájon át	0,2 mg/testsúlykg/nap	Fogyasztók	helyi
Rövid ideig tartó szájon át	1,2 mg/testsúlykg/nap	Munkások	szisztémás

PNEC értékek

Termék/összetevő neve	Környezet	Érték	Módszer
dl-Citronellol	Édesvíz	0,002 mg/l	Értékelési faktor
	Tengervíz	0 mg/l	Értékelésifaktor
	Talaj	0,004 mg/kg száraz tömeg	Egyensúlyi megoszlás
linalool	Édesvíz	0,2 mg/l	Értékelési faktor
	Tengervíz	0,02 mg/l	Értékelésifaktor
	Szennyvízkezelő mű	10 mg/l	Értékelési faktor

8.2. Az expozíció elleni védekezés**Normál felhasználás esetén nem szükséges**

Védőintézkedések: A vegyi anyagokkal kapcsolatos óvintézkedéseket be kell tartani.

Munka közben nem szabad enni, inni, dohányozni.

A szünetek előtt és a munka végeztével kezet kell mosni.

Légzésvédelem: Ha a kockázatértékelés szerint szükséges, használjon a vonatkozó szabványnak megfelelő, szabályosan illesztett, levegőszűrős vagy frisslevegős légzőkészüléket. A légzésvédőt az ismert vagy várható expozíciós szint, a termék veszélyessége és a légzésvédő biztonságos üzemelési határértékei alapján kell kiválasztani.

Kézvédelem:**Védő kesztyű:**

Megfelelő, vegyi anyagoknak ellenálló EN 374 szabványnak megfelelő védőkesztyűt kell viselni. A kesztyű anyagának nem áteresztőnek és ellenállónak kell lennie a termékkel/anyaggal/keverékkel szemben.

A kesztyű erősségére és maximális hordhatóságára vonatkozóan vegye figyelembe a gyártó útmutatóját. A kiválasztásnál az átütési idő, az áthatolás és az elhasználódás figyelembe vételével történjen. Az egyes kesztyűk nem csak anyagukban különbözhetnek egymástól, hanem minőségben is eltérhetnek egymástól.

Szemvédelem: Megfelelő biztonsági védőszemüveget kell viselni amikor a kockázatelemzés szerint kerülni kell az expozíciót a kispriccelő folyadék, pára vagy porok hatásának. Ha fennáll az érintkezés lehetősége, a következő védőfelszerelést kell viselni (hacsak az értékelés azt nem jelzi, hogy magasabb fokú védelemre van szükség): vegyszerálló védőszemüveg.

Környezeti expozíció korlátozása:

Rendeltetésszerű használat esetén nem szükséges

9. SZAKASZ: FIZIKAI ÉS KÉMIAI TULAJDONSÁGOK**9.1. Az alapvető fizikai és kémiai tulajdonságokra vonatkozó információk****Általános információ**

Külső megjelenés:	folyadék
Szín:	rózsaszín
Szag:	kellemes
Szagküszöbérték	nem meghatározott
pH 20°C-on	6,5-7,5
olvadáspont/fagyáspont	nem meghatározott/nem alkalmazható
Forráspont/tartomány °C:	nem alkalmazható
Lobbanáspont:	nem alkalmazandó
Párolgási sebesség	nem meghatározott
Gyúlékonyság (szilárd, gázhalmazállapot)	nem gyúlékony
Felső/alsó gyulladási határ és robbanási tartományok	nem meghatározott/nem alkalmazható
Gőznyomás, 20°C-on	nem meghatározott/nem alkalmazható
Gőzsűrűség	nem meghatározott/nem alkalmazható
Sűrűség (20°C)	1,1 g/cm ³
Oldhatóság vízben	jól oldódik
Megoszlási hányados n-oktanol/víz	nem alkalmazandó
Öngyulladási hőmérséklet	nem öngyulladó
Viszkozitás	
Dinamikus 20°C-on	nem meghatározott
Kinematikai	nem meghatározott
Robbanásveszélyesség	nem robbanásveszélyes
9.2 Egyéb információk	további releváns információk nem állnak rendelkezésre

10. SZAKASZ: STABILITÁS ÉS REAKCIÓKÉSZSÉG**10.1. Reakciókészség**

Adat nem áll rendelkezésre

10.2. Kémiai stabilitás

Normál körülmények mellett stabil

10.3. Veszélyes reakciók lehetősége nem ismert**10.4. Kerülendő körülmények:** Fagytól, közvetlen napsugárzástól védeni kell**10.5. Nem összeférhető anyagok:** rendeltetésszerű használat mellett nem ismert**10.6. Veszélyes bomlástermékek**

Veszélyes bomlástermék nem ismert

11. SZAKASZ: TOXIKOLÓGIAI INFORMÁCIÓK**11.1. A toxikológiai hatásokra vonatkozó információ****Akut toxicitás:**

A rendelkezésre álló adatok alapján az osztályozás kritériumai nem teljesülnek

Az osztályozást befolyásoló LD értékek

Verzió: 3

Felülvizsgálat dátuma: 2020.08.17

Termék/Összetevő neve	Eredmény	Faj	Dózis	Expozíció
izopropil-alkohol	LD50 bőr LD 50 orális	Nyúl Patkány	12800 mg/kg 5000 mg/kg	- -
citronellol	LD50 bőr LD50 orális	nyúl patkány	2650 mg/kg 3450 mg/kg	
Linalool	LD50 bőr LD50 bőr LD50 orális	Nyúl Patkány patkány	5610 mg/kg 5610 mg/kg 2790 mg/kg	- - -

Bőrmarás/bőrirritáció: A rendelkezésre álló adatok alapján az osztályozás kritériumai nem teljesülnek

Súlyos szemkárosodás/szemirritáció : A rendelkezésre álló adatok alapján az osztályozás kritériumai nem teljesülnek

A légutak/bőr szenzibilizációja: A termék allergiás bőrreakciót okozhat

Csírásasejt mutagenitás : a rendelkezésre álló adatok alapján az osztályozás kritériumai nem teljesülnek

Rákkeltő hatás: a rendelkezésre álló adatok alapján az osztályozás kritériumai nem teljesülnek

Reprodukciós toxicitás: a rendelkezésre álló adatok alapján az osztályozás kritériumai nem teljesülnek

Speciális célszervi toxicitás (egyszeri expozíció): a rendelkezésre álló adatok alapján az osztályozás kritériumai nem teljesülnek

Termék/összetevő neve	Kategória	Expozíciós út	Célszervek
Izopropil-alkohol	3 kategória	nem alkalmazandó	narkotikus hatás

Speciális célszervi toxicitás (ismétlődő expozíció): a rendelkezésre álló adatok alapján az osztályozás kritériumai nem teljesülnek

Aspirációs veszély. a rendelkezésre álló adatok alapján az osztályozás kritériumai nem teljesülnek

A termék nem jelölésköteles. Tapasztalataink és a rendelkezésre álló információk szerint nincs egészségkárosító hatása. A termék osztályba sorolása: nem veszélyes, nem jelölésköteles.

12. SZAKASZ: ÖKOLÓGIAI INFORMÁCIÓK

12.1 Toxicitás

A termékre vonatkozóan adatok nem állnak rendelkezésre

Összetevők:

Termék/összetevő neve	Eredmény	Faj	Expozíciós idő
Izopropil-alkohol	Akut LC50 1400000 µg/l tengervíz	Rákfélék- Crangon	48 óra
	Akut LC50 4200 mg/l édesvíz	Hal – Rasbora heteromorpha	96 óra
linalool	Akut EC50 36,7 ppm édesvíz	Daphnia – Daphnia magna	48 óra
	Akut LC50 28,8 ppm édesvíz	Hal -Oncorhynchus mykiss	96 óra

12.2 Perzisztencia és lebonthatóság: A termékben levő felületaktív anyagok biológiai lebonthatósága megfelel a 648/2004/EK rendelet a mosó- és tisztítószerekről előírásainak

12.3 Bioakkumulációs képesség:

Termék/összetevő neve	LogPow	BKF	Potenciál
Izopropil-alkohol	0,05	-	Alacsony
citronellol	3,1		alacsony
linalool	2,84	-	alacsony

12.4 A talajban való mobilitás: releváns adatok nem állnak rendelkezésre

12.5.PBT és vPvB értékelés eredményei

Ez a keverék nem tartalmaz sem PBT-nek, sem vPvB-nek értékelt anyagot

13. SZAKASZ ÁRTALMATLANÍTÁSI SZEMPONTOK

13.1. Hulladékkezelési módszerek

Felhasználatlan keverék: kis mennyiségben a kommunális szeméttel együtt kezelhető
Nagyobb mennyiségben veszélyes hulladékgyűjtő helyre kell vinni.

Hulladékjegyzék kód HAK:

20 01 29* Veszélyes anyagokat tartalmazó mosószer

Kiürült csomagolóanyag: a csomagolóanyag teljesen üres, tiszta állapotban újrafelhasználásra kerülhet

Ajánlott tisztítószer: víz, adott esetben tisztítószer hozzáadásával.

14. SZAKASZ: SZÁLLÍTÁSRA VONATKOZÓ INFORMÁCIÓK

A termék a szállításra vonatkozó előírások szerint nem veszélyes szállítmány.

14.1 UN-szám

ADR, IMDG, IATA mentes

14.2. Az ENSZ szerinti megfelelő szállítási elnevezés

ADR, MDG, IATA mentes

14.3 Szállítási veszélyességi osztály(ok)

ADR, IMDG, IATA

Osztály mentes

14.4 Csomagolási csoport

ADR, IMDG, IATA mentes

14.5 Környezeti veszély

nem alkalmazandó

14.6 A felhasználót érintő különleges óvintézkedések

nem alkalmazandó

14.7 A MARPOL-egyezmény II. melléklete és az IBC szabályzat szerinti ömlesztett szállítás

nem alkalmazandó

15. SZAKASZ: SZABÁLYOZÁSSAL KAPCSOLATOS INFORMÁCIÓK

15.1. Az adott anyaggal vagy keverékkel kapcsolatos biztonsági, egészségügyi és környezetvédelmi előírások/jogszabályok

XVII melléklet - Egyes veszélyes anyagok, készítmények és árucikkek gyártásával, forgalomba hozatalával és felhasználásával kapcsolatos korlátozások nem alkalmazandó

Integrált szennyezés megelőzés és csökkentés (IPPC) – levegő nincs a listában

Verzió: 3

Felülvizsgálat dátuma: 2020.08.17

Integrált szennyezés megelőzés és csökkentés nincs a listában
(IPPC) - víz

A termék a 648/2004/EK rendelet a mosó- és tisztítószeres hatálya alá tartozik.

Nemzeti jogszabályok:

- 2000 évi XXV. törvény a kémiai biztonságról
- 44/2000(XII.27) EüM rendelet a veszélyes anyagokkal és a veszélyes készítményekkel kapcsolatos egyes eljárások, illetve tevékenységek részletes szabályairól
- 5/2020(II.6.) ITM rendelet a kémiai kóroki tényezők hatásának kitett munkavállalók egészségének és biztonságának védelméről
- 2012 évi CLXXXV törvény a hulladékról

15.2. Kémiai biztonsági értékelés

Nem készült kémiai biztonsági értékelés.

16. SZAKASZ: EGYÉB INFORMÁCIÓK

Rövidítések és betűszavak :

ATE = Akut Toxicitás Becslése
CLP=Az Európai Parlament és a Tanács Rendelete az Anyagok és Keverékek Besorolásáról, Címkezéséről és Csomagolásáról [EK Rendelet No. 1272/2008]
DNEL = Származtatott Hatásmentes Szint
EUH statement = CLP-specifikus Figyelmeztető mondat
PNEC = Becsült Hatásmentes Koncentráció
RRN = REACH Regisztrációs Szám

A legfontosabb szakirodalmi hivatkozások:

és adatforrások: adat nem áll rendelkezésre

Osztályozás a 1272/2008/EK CLPrendelet alapján:

Skin Sens.1,H317

A 1272/2008/EK CLP rendeletnek megfelelő, osztályozáshoz használt eljárás:

Osztályozás
Skin Sens. 1, H317

indoklás
számításos módszer

A biztonsági adatlapon rövidítéssel megadott H mondatok teljes szövege:

H225 Fokozottan tűzveszélyes folyadék és gőz
H302 Lenyelve ártalmas
H336 Álmoságot, vagy szédülést okozhat.
H315 Bőrirritáló hatású
H317 Allergiás bőrreakciót válthat ki
H318 Súlyos szemkárosodást okoz
H319 Súlyos szemirritációt okoz
H336 Álmoságot vagy szédülést okozhat
H411 Mérgező a vízi élővilágra, hosszantartó károsodást okoz

Az osztályba sorolás teljes szövege (CLP/GHS)

Flam.Liq.2, H225	TŰZVESZÉLYES FOLYADÉK – 2 kategória
Acute Tox. 3 (*), H302	AKUT TOXICITÁS (szájon át) – 4 kategória
Skin Irrit.2, H315	BŐRMARÁS/BŐRIRRITÁCIÓ – 2 kategória
Skin Sens 1, H317	BŐRSZENZIBILIZÁCIÓ – 1 kategória
Eye Dam1, H318	SÚLYOS SZEMKÁOSODÁS/SZEMIRRITÁCIÓ –1.kategória
Eye Irrit. 2., H319	SÚLYOS SZEMKÁOSODÁS/SZEMIRRITÁCIÓ –2.kategória

Verzió: 3

Felülvizsgálat dátuma: 2020.08.17

STOT SE 3,H336

Aquatic Chronic 2, H411

CÉLSZERVI TOXICITÁS egyszeri expozíció – 3 kategória

KRÓNIKUS VÍZI TOXICITÁS – 2 kategória

A kiállítás/felülvizsgálat dátuma: 2020.08.17

Verzió

3

Az előző verzió kiállítása

2019.02.18

A felülvizsgálat oka

jogszabályoknak való megfelelés

Egyéb információ: A biztonsági adatlapban közölt információk a jelenlegi ismereteken és a termék beszállítási állapotán alapulnak. Céljuk, hogy a terméket a biztonsági előírásoknak megfelelően értékeljék és nem az, hogy a terméknek megfelelő tulajdonságokat biztosítsanak